Právnické osoby

Pojem, místo v systému,
typologie, charakteristické rysy

Vznik a vývoj právnických osob I

- Římské právo ani středověké právo neznalo právnické osoby jako obecnou kategorii
- Pojem právnické osoby se utváří s nástupem novověku
- Právnické osoby jako typy a obecný pojem vznikají po několika liniích:
- A) korporativní povahy

  (a)obchodní společnosti jako nositelé ekonomické aktivity (ziskové)

  b) spolky jako výraz občanské aktivity (neziskové)
- B) nadační povahy (legáty, fideikomisy, nadace, fondy..)
- C) samosprávné typy (obce, univerzity, profesní komory..)
- Smíšené typy: družstva, ústavy..

Vznik a vývoj právnických osob II

- Institut právnické osoby vznikal jako obecný pojem v podmínkách přirozenoprávního myšlení, které bránilo připustit existenci subjektu, odlišného od člověka
- Řešení – teorie fikce
- Druhy teorií fikce:

A) t. personifikace

B) t. fikce ve vlastním smyslu (právní technika)

C) t. transsubstanciace

Vznik a vývoj právnických osob III

- Proces přijetí PO jako reality (právní) - transobjektivizace - vedl k převládnutí teorií reality (PO je chápána jako reálně existující organizačně právní útvar)
- Druhy teorií reality:
- A) Teorie kolektivní vůle

  B) Teorie organická (Gierke)

  C) Teorie technické reality(Simonart)

Právnická osoba - podstata

výsledek procesu:

- separace
- integrace
- institucionalizace
- personifikace

zúčastněných zájmů

Charakteristické a identifikační znaky PO

1. Vliv státu a práva na vznik PO
2. Způsobilost k právům a povinnostem
3. Způsobilost k právním úkonům
4. Deliktní způsobilost
5. Organizační struktura
6. Název
7. Sídlo
8. „Národnost“ (osobní statut)

Diskusní znak – majetek (majetková způsobilost)

1.Vliv státu a práva na vznik PO

- Právnické osoby soukromého a veřejného práva
- Vliv veřejné moci uplatňován podle tří principů:
- - koncesní
- - legality (registrační, imatrikulační)
- - volnosti (liberality)
  - - dílčí princip spontaneity

2. Způsobilost k právům a povinnostem

Dva základní typy:

- Speciální subjektivita (daná předmětem činnosti)
- Neomezená subjektivita (shodně s FO)

- Současné pojetí vychází z:
  - subjektivity FO
  - omezení daného povahou PO

  (důvod opuštění spec. subj.: ochrana třetích osob před překročením oprávnění osob jednajících jménem PO)

  Prakticky:překročení předmětu činnosti nezakládá neplatnost PÚ, může být veřejnoprávním deliktem

3.Způsobilost k právním úkonům

- Dva typy:
  - Odvozená od rozsahu právní subjektivity (podpůrný argument § 20 odst. 2 obč. zák.) doktrína *ultra vires*
  - Omezená jen zákonem (v českém obch. p.)

Jednání za právnickou osobu (§ 20 obč. zák.):

- Statutární orgán (jedná v plném rozsahu statutu PO)
- Jiní pracovníci nebo členové (stanoví-li tak vnitřní předpisy nebo je-li to obvyklé)
- Zmocněnci na základě plné moci

Následky překročení oprávnění (§ 20 odst. 2 obč. zák.)

4. Deliktní způsobilost

Nutno odlišit :

- Trestně právní
- Administrativně právní
- Majetkovou (civilní) odpovědnost PO

Nutno odlišit:

- Odpovědnost PO (rozsah, obsah – jen za sebe nebo za jiné?)
- Odpovědnost orgánů, členů, společníků atd. vůči vlastní společnosti (individuální)
- Odpovědnost orgánů, členů společníků, zakladatelů atd. PO za delikty primárně přičitatelné právnické osobě (sociální)

5. Organizační struktura

- Vytváří předpoklady pro:
- Tvorbu vůle PO
- - koncepční
- - operativní
- Projev vůle PO vně PO
- Projev vůle PO dovnitř PO
- Kontrolu činnosti PO (odpovědnost vůči sobě samé a vůči společnosti)

6. Název

- Základní identifikační znak (§ 19b odst. 1 obč.zák.)
  - Požadavek nezaměnitelnosti
  - Povinná součást – ve stanovených případech označení typu PO
- Ochrana názvu PO (§ 19b odst. 2 obč.zák.)

7. Sídlo

- Identifikační znak (§ 19c obč. zák.)
- Požadavky na sídlo:
- Shoda registrovaného a skutečného s.
- Registrované sídlo – skutečná adresa, kde je umístěna správa a kde lze doručovat a osobně kontaktovat + virtuální adresa na elektronických sítích (datová schránka)

8. „Národnost“ (osobní statut) – příslušnost k právnímu řádu

- Podrobnosti mezinárodní právo soukromé
- Určuje se podle tří principů:
- - princip sídla
- - princip inkorporace
- - princip kontroly